

Freund Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének köszöntése

Elhangzott 2020. november 20-án, A Magyar Tudomány Napja Erdélyben –19. fórum rendezvény megnyitóján

„...tudós emberek hazánknak fő dolgaiban hasznosan szolgálhatnak.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Kutatótársak!

Kedves Ünneplők!

Csaknem négy évszázaddal ezelőtt, 1622-ben Bethlen Gábor erdélyi fejedelem e gondolat jegyében mondatta ki az országgyűléssel egy felsőfokú tanintézet vagy ahogy akkor fogalmaztak, egy „közönséges akadémia” létrehozását. Ezzel pedig a magyar tudományosság egyik legkorábbi intézményét alapította meg Gyulafehérváron.

Erdély szerepe a magyar szellemi műveltség fejlődésében és ápolásában azóta is kulcsfontosságú. Pedig az elmúlt évszázadok történelmi fordulatai és sorscsapásai gyakran állították szinte megoldhatatlannak tűnő próbatétel elé a magyar tudomány és kultúra egymástól szétválaszthatatlan ügyét szívükön viselőket. Száz éve, 1920-ban a trianoni békeszerződéssel a társadalmi-gazdasági veszteségek mellett a magyar tudományosságot is súlyos csapás érte: határon kívülre kerültek jelentős szellemi műhelyek, más országok állampolgárai lettek neves kutatók. Egy egész tudósgeneráció kényszerült kisebbségi létbe vagy szülőhelye elhagyására.

Az anyaországi és erdélyi kutatók közötti kapcsolat azonban még a legnehezebb időkben sem szűnt meg. Az 1989-es, 1990-es politikai változások nyomán pedig magától értetődő természetességgel újíították fel az egyre átjárhatóbb határ két oldalán élők kapcsolataikat és létesítettek újakat.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesületet annak 1859-es megalakulása óta partnerintézményének tekinti a Magyar Tudományos Akadémia. Ezt a több mint másfél évszázados kapcsolatot tovább erősítette az EME 2002-es csatlakozása a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatához. Az erdélyi programoknak az itteni magyar kutatók önálló arculatot is teremtettek azzal, hogy az Egyesület alapító közgyűlésére emlékezve minden évben a november 23-ához legközelebb eső hétfőjén tartják programjaikat.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az eredetileg a magyar nyelv ápolására alapított, majd kétszáz éves MTA és az erdélyi tudományos és irodalmi élet fellendítésére létrehozott EME közös tudományünnepi rendezvénye szimbolikus, és különösen felértékelődik a mind inkább nemzetközivé váló és alapvetően angol munkanyelvű tudományos közösségen belül.

Az MTA lehetőségeihez mérten igyekszik a továbbiakban is megtalálni, bővíteni azokat az együttműködési lehetőségeket, amelyekkel az erdélyi magyar tudományosságot és ezáltal a teljes magyar tudományosságot eredményessé és elismertté teheti.

Gyökereink és érdekeink azonosak. Elnökként azért is dolgozom, hogy legyen bárhol a világban, minden magyar tudományos műhely egy egymásra figyelő, egymást segítő közösség részeként működjön a jövőben.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!